



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



GRADIVNI BLOK III: PROGRAM UVOĐENJA UČITELJA

CJELINA XII - ŠTO JE PROGRAM UVOĐENJA NOVIH UČITELJA I KAKO GA KORISTITI

Izrada ove publikacije sufinancirana je iz programa bespovratnih sredstava Erasmus+ Europske unije pod br. 626148-EPP-1-2020-2-PT-EPPKA3-PI-POLICY. Ova publikacija odražava samo stavove autora. Niti Europska komisija niti nacionalna agencija za financiranje projekta nisu odgovorni za sadržaj niti za bilo kakve gubitke ili štetu nastalu korištenjem ove publikacije.



© Copyright 2021 LOOP Consortium Bilo kakvo reproduciranje ili distribucija sadržaja ili dijela sadržaja ove publikacije dopušteno je samo uz prethodno pismeno odobrenje LOOP partnerstva. Osim toga, mora se navesti priznanje autora dokumenta i svih primjenjivih dijelova obavijesti o autorskim pravima.

Sva prava pridržana.

Ovaj dokument se može promijeniti bez prethodnog upozorenja.



Ovo djelo je licencirano pod [CC BY-NC-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)



CJELINA XII - ŠTO JE PROGRAM UVOĐENJA NOVIH UČITELJA I KAKO GA KORISTITI

UVOD

Ovaj temeljni dio ima za cilj predstavljanje Programa uvođenja novih učitelja u učiteljsku profesiju (PUNU) iskusnim učiteljima koji pohađaju Program osposobljavanja mentora (POM). Projekt LOOP fokusiran je na proces uvođenja kroz odnos između iskusnog učitelja i učitelja početnika. Osnovna ideja projekta je omogućiti iskusnim učiteljima i učiteljima početnicima zajednički rad, uspostavljajući odnos i razvijajući ga na način koji je produktivan za njihove karijere.

PUNU je modularni skup alata i resursa koji bi paru iskusni učitelj – učitelj početnik mogli biti korisni. Ideja ovog temeljnog dijela je upoznavanje iskusnih učitelja sa sadržajem Programa, njegovom strukturom i resursima kako bi mogli biti spremni i sposobni za korištenje Programa u praksi, kada se to od njih zatraži.

Program predlaže i sugerira skup od 14 različitih modula koji pokrivaju širok raspon tema koje su ključne za podršku učiteljima početnicima, a koje će koristiti obučeni, formalno imenovani iskusni učitelji kao mentori. Predloženi moduli i povezane aktivnosti namijenjeni su premošćivanju jaza između shema početnog obrazovanja učitelja i ranog kontinuiranog profesionalnog razvoja.

CILJEVI

- Predstaviti projekt LOOP u cjelini, uključujući porijeklo programa i nadolazeće korake
- Predstaviti Program uvođenja novih učitelja u učiteljsku profesiju i upoznati iskusne učitelje s njim kako bi se kasnije osjećali ugodno pri njegovom korištenju.
- Osigurati da iskusni učitelji shvate PUNU kao modularan, neobvezujući, prilagodljiv paket alata i materijala koji trebaju prilagoditi sebi i svojim učiteljima početnicima.

SADRŽAJI

PREDSTAVLJANJE PROGRAMA

- a. Povijest Programa (i ponešto budućnosti)
- b. Glavni koncepti Programa
- c. Struktura Programa



TRAJANJE, AKTIVNOSTI I DINAMIKE

Predviđeno trajanje: 250m

Vrijeme trajanja aktivnosti i dinamika:

Aktivnost	Dinamika	Trajanje	Ukupno trajanje
1. Najbolje ideje za Program	1. Promišljanje o načelima	30m	50m
	2. Prikupljanje ideja za sadržaj	20m	
2. Predstavljanje PUNU-a		30m	30m
3. Dubinsko istraživanje	1. Istraživanje i predstavljanje modula	30m	170m
	2. Dubinski pregled PUNU-a	140m	
			250m

Aktivnost 1: Najbolje ideje za Program | 50 minuta

Instruktor predstavlja sljedeći scenarij učiteljima mentorima: Zamislite da imate zadatak pripremiti program za uvođenje novih učitelja u učiteljsku profesiju. Što biste učinili? Kako bi izgledao vaš idealan program? Ne razmišljajte o sadržaju u ovom trenutku. Započnite razmišljanjem o tome kako bi potrebni elementi izgledali. Neka potencijalno sugestivna pitanja:

- Kome je program namijenjen?
- Koliko dugo bi trebao trajati?
- Kako bi se uključili različiti ljudi?
- Koliko bi program bio intenzivan?
- Koliko sadržaja očekujete – što je s pitanjem unaprijed pripremljenog sadržaja nasuprot slobodnog odabira sadržaja?

Dinamika 1 – Promišljanje o načelima | 30 minuta

- Podijelite učitelje mentore u grupe. Uputite ih da razmisle kako bi strukturirali program uvođenja. Recite im da pripreme prezentaciju svoje zajedničke rasprave.
 - Mogu pokušati rangirati 3-5 obilježja koja bi program trebao imati.
 - Alternativno, mogu pokušati pripremiti reklamu za svoju specifičnu ideju programa (i odglumiti je).
 - Alternativno, mogu nacrtati 3-5 simbola koji predstavljaju njihova obilježja i neka druge grupe pogađaju.
- Držite cijelu grupu na okupu i razmjenjujte ideje. Zapišite prijedloge na ploču ili slično. Neka ljudi glasaju o obilježjima s kojima se najviše slažu. (Možete to učiniti tako da svima date ograničen broj glasova – na primjer: samoljepljive papiriće i uputite ih da ih raspodijele među dostupnim prijedlozima; možete glasati u stilu Eurovizije;...) Također se možete pridržavati vođene rasprave i brže prijeći na dinamiku 2.



- c. U svakom slučaju, sažmite prvi dio tako da pokušate identificirati neka osnovna obilježja programa uvođenja novih učitelja u učiteljsku profesiju. Navedite učitelje mentore da preciziraju ne samo načela, nego i razloge iza tih načela. Imajte na umu da trebate crpiti mišljenja iz svoje grupe učitelja mentora, ali možda bi bilo dobro usmjeriti ih prema nekim načelima koja su uključena u PUNU program (vidi [Prilog 34](#)).
- d. Čuvajte pisani sažetak na nekom dostupnom mjestu. U Aktivnosti 3 osvrnite se na to i pokušajte naznačiti koliko ste usklađeni ili to da je program još uvijek u tijeku, te naglasite koliko je važno da učitelji mentori prilagode program i uključe se u njega.

Dinamika 2 – Prikupljanje ideja za sadržaj | 20 minuta

- a. Svatko napravi osobni popis i netko počne čitati temu po temu, dok drugi dižu ruke ako imaju temu na svojim popisima. (Korak dalje, ovo možete pretvoriti u odbrojavanje u stilu binga – tako što ćete samo reći da pobjeđuje onaj tko prvi obradi 5 tema ili čak podijeliti mreže od 4 x 4 polja, a pobjednik je onaj tko ima liniju ili stupac ispunjen.)
- b. Konsolidirajte zajednički popis tema koje uvođenje novih učitelja treba pokriti. Držite sažetak na nekom dostupnom mjestu jer bi vam mogao ponovno poslužiti u 3. aktivnosti.

Aktivnost 2: Predstavljanje PUNU-a | 30 minuta

U ovoj aktivnosti, instruktor će predstaviti povijest Programa (i ponešto budućnosti) i glavne koncepte Programa (vidi [Prilog 35](#)).

Nadovezujući se na prve dvije aktivnosti, možete upotrijebiti informacije u dokumentu u priritku kako biste iskusnim učiteljima pokušali pružiti kontekst. Pokušajte se što više pozivati na njihova razmišljanja i ideje.

Koristite dostavljene materijale razumno. Ako je moguće, pokušajte grupirati aktivnosti 1 – 3 u jednoj sesiji bez pauze.

Aktivnost 3: Dubinsko istraživanje | 170 minuta

Većina rada na PUNU trebala bi se usredotočiti na materijale razvijene u samom Programu. Treba predstaviti svaki od 14 modula. Slušanje 14 različitih prezentacija slične tematike moglo bi biti pomalo zamorno pa pokušajte rasprave održati živahnima i uključite ljude. Ideja koja se ovdje predlaže je da učitelji mentori prezentiraju svaki modul.

Dinamika 1 – Istraživanje i predstavljanje modula | 30 minuta

- a. Ako je moguće, napravite 14 grupa gdje će svaka raditi na jednom modulu te ga potom i prezentirati. Alternativno, možete napraviti manji broj grupa koje pregledavaju i predstavljaju više modula (na primjer 7 grupa/parova od kojih svaka radi na 2 modula).
- b. Svaka grupa treba dobiti odabrani modul sa svim priložima. Ako modul kao jedan od razvijenih materijala (priloga) ima vodič za razgovor, učitelje mentore treba poticati da rade vježbu igranja uloga (jedan kao učitelj mentor, a drugi kao početnik).



- c. U otprilike 30 minuta učitelji mentori bi se trebali poprilično detaljno upoznati sa svojim određenim modulom i pripremiti prezentaciju za ostatak grupe. Ova prezentacija uvijek treba sadržavati detaljan popis svih razvijenih materijala (priloga) modula. Osim toga, trebalo bi uključiti ono što je iznenadilo grupu i ono što, po njihovom mišljenju, treba najviše prilagoditi kontekstu.

Dinamika 2 – Dubinski pregled PUNU-a | 140 minuta

Predstavljanje svih 14 modula. Svaki od modula treba imati 10 minuta za prezentaciju i raspravu. Raspravu treba poticati i moderirati. Potencijalno, kada grupa 1 predstavlja modul 1, grupa 2 bi mogla biti zadužena za ispitivanje članova grupe 1 i poticanje rasprave; grupa 2 bi bila ispitivana od strane grupe 3 i tako dalje ...

Potencijalna pitanja ili komentari mogu se odnositi na:

- Konkretnu upotrebljivost materijala u lokalnom kontekstu,
- Stupanj zahtjevnosti materijala,
- Prikladnost sadržaja za učitelje početnike,
- Prostor za poboljšanje i ono što bi zahtijevalo drugačiju/pažljiviju implementaciju,
- Nedostaje li nešto iz njihove perspektive.



Sufinancirano sredstvima
programa Europske unije
Erasmus+



PRILOZI



Prilog 34 - Načela Programa uvođenja učitelja

Modularnost

- Ne morate raditi stvari po redu

Prilagodljivost

- Sve materijali se mogu prilagoditi - služe kao prijedlozi

Odnos je cilj

- Aktivnosti i materijali su u službi odnosa

Lakoća korištenja

- Svi materijali predstavljeni su na sličan i predvidljiv način

Ovladavanje

- Najprije mentor, a kasnije i učitelj početnik moraju učiniti program svojim

Učitelji početnici moraju biti aktivni

- Radi se o dvosmjernom procesu, ne samo o učitelju početniku koji sluša i upija



Prilog 35 - Predstavljanje Programa uvođenja novih učitelja u učiteljsku profesiju

POVIJEST PROGRAMA (I PONEŠTO BUDUĆNOSTI)

LOOP – Osnajivanje osobnog, profesionalnog i društvenog kontinuiranog razvoja učitelja kroz inovativne programe uvođenja kolega u učiteljsku profesiju je trogodišnji Erasmus+ KA3 Policy eksperimentalni projekt koji povezuje 13 partnerskih organizacija iz 6 europskih zemalja te uključuje, među ostalim partnerima, i 3 ministarstva iz područja obrazovanja.

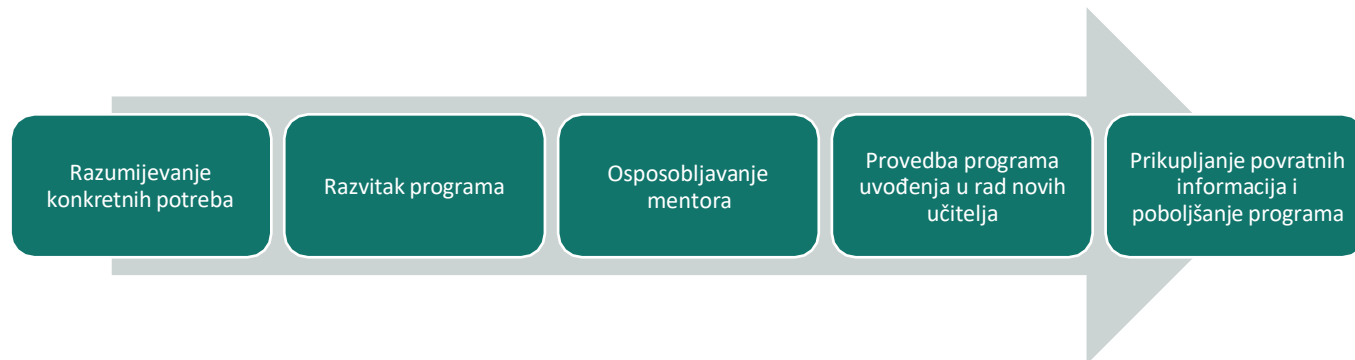
Glavna ideja programa bila je voditi prema **sustavnim rješenjima i političkim promjenama** koje bi učiteljsku profesiju učinile privlačnijom i koje bi, zbog pozitivnijeg iskustva početnog uvođenja u radno mjesto, smanjile napuštanje karijere u kasnijim fazama.

Jedan od glavnih aspekata projekta je razvoj programa za osposobljavanje iskusnih učitelja za mentore i programa za uvođenje u posao novih učitelja. Ovaj temeljni dio posvećen je boljem razumijevanju toga.

Razvoj programa uslijedio je nakon opsežnog istraživanja, intervjua, fokus grupa i anketa provedenih u svim partnerskim zemljama. Istraživanje je imalo za cilj identificirati područja u kojima bi mogla biti potrebna dodatna podrška, detaljno podesiti sveobuhvatnu ideju o tome kako bi mentorstvo u uvođenju trebalo izgledati te odrediti točniju strukturu materijala koji bi bili poželjni.

Nakon izrade usporednog izvješća započeo je rad na razvoju materijala. Materijali su dijelom razvijeni kroz participativne događaje s učiteljima gdje su sudionici aktivno sudjelovali i davali povratne informacije. Provedeno je i testiranje mentorskog programa uz predstavljanje programa uvođenja novih učitelja kao personalnog programa osposobljavanja osoblja.

Dakle, gdje smo sada s projektom? U fazi pilot testiranja. Logika projekta je strukturirana na sljedeći način:



Važna napomena u ovom trenutku je da razvijene programe ne želimo vidjeti kao konačne i dovršene. U nadolazećim mjesecima imat ćemo fazu pilot testiranja gdje će jedno od važnih pitanja s kojima ćemo se baviti biti – kako možemo učiniti programe još boljima i korisnijima.



GLAVNI KONCEPTI PROGRAMA

Projekt LOOP fokusiran je na proces uvođenja i na njega snažno utječe odnos između učitelja mentora i učitelja početnika. Iako je program za učitelje mentore osmišljen tako da bude nešto strukturiraniji i linearniji, glavna ideja projekta je omogućiti učiteljima mentorima i učiteljima početnicima da rade zajedno kako bi uspostavili odnos i razvili ga na način koji je koristan njihovim karijerama.

U tom smislu, Program uvođenja novih učitelja u učiteljsku profesiju (PUNU) nije pripremljen kao rigorozno organiziran seminar ili čak jednogodišnji program kojeg bi trebalo slijediti. Umjesto toga, radi se o vrlo modularnom skupu alata koji bi par učitelja mentora i učitelja početnika mogao smatrati korisnim i od pomoći na tom putu. Ideja ovog gradivnog elementa je upoznati učitelje mentore sa sadržajem programa, njegovom strukturom i resursima kako bi mogli biti spremni koristiti program u praksi kada se to od njih zatraži.

Program predlaže i sugerira skup različitih modula koji pokrivaju širok raspon tema koje su ključne za podršku učitelja početnika, a koje će koristiti obučeni, formalno imenovani iskusni učitelji-mentori. Predloženi moduli i povezane aktivnosti namijenjeni su premošćivanju jaza između početnog obrazovanja učitelja i integracije u učiteljsku profesiju i samu školu. To znači da predstavlja **prvi korak u karijeri učitelja** te nastoji ponuditi **osobnu, društvenu i profesionalnu podršku učiteljima početnicima**, zajedno s resursima koji će im pomoći da se pozabave najhitnijim potrebama, kako je ustanovljeno u postojećim istraživanjima.

Od iznimne je važnosti da se materijali koriste kao **podrška** učiteljima mentorima i učiteljima početnicima, a ne kao isključivi program obuke. Učitelj mentor se mora potruditi personalizirati i prilagoditi materijale potrebama učitelja početnika i zahtjevima okruženja/situacije. Na kraju krajeva, to je odnos na kojem želimo graditi proces uvođenja.

Još jedan razlog da materijale tretiramo kao **kutiju alata s prijedlozima i aktivnostima spremnim za korištenje, namijenjenim školama i učiteljima mentorima kako bi im se pomoglo pri odabiru i prilagodbi svojih najhitnijih potreba**, leži u njegovoj konstrukciji. Materijale je izradio konzorcij koji se sastoji od 13 partnera iz 6 zemalja. S obzirom na različite realnosti u smislu uredbenog konteksta i postojećih programa i okvira za uvođenje diljem Europe, praktički je nemoguće uspostaviti značajnu zajedničku osnovu. Iz tog razloga, neki moduli mogu biti suvišni u nekim državnim i lokalnim kontekstima, a neki sadržaji se čak mogu percipirati i snishodljivima. Treba ponovno naglasiti da je program namjeravao pokriti što je više moguće i ponuditi najširi raspon alata, čak i ako bi oni mogli biti potrebni samo manjem dijelu krajnjih korisnika programa.



Program je strukturiran kroz 14 modula, koji su pak organizirani prema različitim vrstama aktivnosti: 1:1 sesije, radionice za raspravu, teorijska čitanja i predavanja, smjernice i alati za samorefleksiju/samoprocjenu. Ukratko, predložene aktivnosti imaju za cilj podržati učitelje početnike kroz:

Stručne aspekte povezane s pedagoškim kompetencijama, kao što su prilagođavanje pedagoških pristupa grupi učenika ili pojedinaca, korištenje inovativnih i kreativnih alata za pripremu, izvođenje i ocjenjivanje nastave, komunikacija i vještine međudodosa.

Pravno/administrativne aspekte, povezane s učiteljskim zanimanjem i školom, npr., interni upravni postupci škole.

Društveno-kulturne aspekte, koji se odnose na norme i procese škole u koje će biti raspoređeni učitelji početnici, točnije, specifični kontekst škole(a), kultura i posebnih 'politika osoblja' gdje učitelji početnici moraju pregovarati o različitim stavovima o najprikladnijoj metodici nastave.

Emocionalne aspekte, povezane sa sposobnošću uspostavljanja i upravljanja međuljudskim odnosima i suočavanja sa situacijama koje stvaraju stres ili sukobe. Također predviđaju jačanje samosvijesti i emocionalne inteligencije učitelja početnika.

Aspekte predmeta, koji se uglavnom odnose na znanstvena znanja, vještine i stavove prema predmetima za koje su učitelji odgovorni.

Ovi moduli dizajnirani su s potrebnom fleksibilnošću kako bi omogućili prilagodbu nacionalnoj i lokalnoj stvarnosti svake zemlje. Stoga je ključno da im škole i iskusni učitelji/mentori koji koriste programske materijale **pristupe fleksibilno i proaktivno**:

1

Trebaju pažljivo pregledati module i aktivnosti te odabrati teme i područja koja su prioritarna.

2

Iako su aktivnosti osmišljene kao samostalne i spremne za provedbu, mentori najvjerojatnije trebaju prilagoditi, kontekstualizirati i obogatiti te aktivnosti svojim posebnim kontekstom, školskom kulturom i profesionalnim iskustvom.

3

Predložene aktivnosti su, kao što je rečeno, samo prvi korak u širem profesionalnom razvoju i mentora i učitelja početnika, te se stoga moduli mogu i trebaju proširiti i povezati sa sustavom stalnog stručnog razvoja koji je prisutan u svakom kontekstu.



Važno je da **materijali pristupaju školama kao organizacijama učenja**. To jest, aktivnosti programa uvođenja koje su ovdje navedene temelje se na načelu suradničkog učenja, u obliku suradničkog/timskog učenja, profesionalnih mreža, zajednica suradničkog učenja i kooperativnog učenja. **Stoga uključuje cijelu zajednicu učitelja izvan odnosa i aktivnosti između učitelja mentora i učitelja početnika**. Zahtijeva da različiti članovi škole budu odgovorni za provedbu programa uvođenja, kako bi se potaknula zajednička predanost pružanju podrške ranim fazama učitelja početnika.

Konačno, različiti moduli sadrže elemente i aktivnosti koji se svjesno preklapaju i međusobno djeluju na druge module i aktivnosti. Relativno veliki broj modula nastoji pružiti raznolike, **samostalne pakete aktivnosti koji se mogu koristiti samostalno ili djelomično ili se pak ekstenzivno kombinirati s drugim modulima kako bi se produbio njihov učinak i favorizirali različiti pristupi sličnim pitanjima**. Sljedeća tablica daje pregled sadržaja svakog modula i sažetak mogućih načina njihovog povezivanja:

Modul	Potencijal za korištenje s modulima...
1. Komplet dobrodošlice	Svi moduli
2. Razvoj, planiranje i postavljanje ciljeva	3, 4, 5, 6 i 11.
3. Identificiranje motivacije i poriva te samorefleksija	2, 7, 8 i 11.
4. Autoritet i povjerenje u razredu	3, 9, 10 i 12.
5. Problemi pritiska i stresa	3, 4, 6, 9, 10, 11 i 12.
6. Osobni i profesionalni život	3, 4, 6, 9 i 8.
7. Stilovi podučavanja i korištenje IKT-e	2, 8, 10 i 11.
8. Mogućnosti osposobljavanja	2, 6 i 13.
9. Upravljanje razredom i uspostava discipline	4, 7, 10 i 11.
10. Rad s različitim učenicima	4, 7, 12, 13 i 14.
11. Ocjenjivanje i pružanje povratnih informacija	2, 3, 7 i 9.
12. Rad s roditeljima	4, 5 i 10.
13. Rad s drugim (lokalnim) sudionicima	8, 10 i 14.
14. Administrativne i tehničke obveze, europski okvir za suradnju u području obrazovanja	10 i 13.



Posljednju napomenu treba dati o ulozi učitelja početnika. **Ovaj program uvođenja ima za cilj podržati, motivirati i izazvati učitelje početnike na način na koji mogu aktivno sudjelovati u tim aktivnostima i predložiti načine za njihov odabir, prilagodbu i provedbu.** Ključno je da učitelji mentori uvijek predstavljaju ove aktivnosti kao poziv učiteljima početnicima da izraze svoje mišljenje u svakom koraku procesa mentorstva, dajući prednost otvorenoj raspravi među jednakima i uključujući cijelo školsko osoblje kad god je to moguće, kao i druge iskusne učitelje i učitelje početnike.

STRUKTURA PROGRAMA

Iako je jedan od glavnih koncepata iza strukture PUNU-a njegova modularnost, postoji neka vrsta logike i reda u njegovoj strukturi. Imajući na umu razumnu organizaciju modula, krenuli smo s idejom da se u prvom segmentu škola priprema za učitelja početnika, a učitelj početnik se prvo fokusira na neko unutarnje osobno promišljanje – „neka vrsta mene u mojoj novoj radnoj ulozi“. Sljedeći dio modula odnosi se na neposredni predmet obveza učitelja – razred, pa bismo mogli reći „ja u razredu“. Nakon razvrstavanja unutarnjeg i neposrednog vanjskog okruženja, fokusiramo se na „svijet van učionice“.

POSTAVLJANJE OKRUŽENJA	JA U ULOZI UČITELJA	JA U UČIONICI	SVIJET VAN UČIONICE
<ul style="list-style-type: none">• 1. Komplet dobrodošlice• 2. Razvoj, planiranje i postavljanje ciljeva	<ul style="list-style-type: none">• 3. Identificiranje motivacije i poriva te samorefleksija• 4. Autoritet i povjerenje u razredu• 5. Problemi pritiska i stresa• 6. Osobni i profesionalni život• 7. Stilovi podučavanja, korištenje IKT-a• 8. Mogućnosti osposobljavanja.	<ul style="list-style-type: none">• 9. Upravljanje razredom i uspostava discipline• 10. Rad s različitim učenicima• 11. Ocjenjivanje i davanje povratnih informacija	<ul style="list-style-type: none">• 12. Rad s roditeljima• 13. Rad s drugim (lokalnim) sudionicima• 14. Administrativne i tehničke obveze, EU okvir za suradnju u obrazovanju

Svaki modul je strukturiran na isti, predvidljiv način. Svaki modul ima „Predložak“ ili opći opis koji sažima sadržaj modula i sve upute za njegovu implementaciju. Osim „Predložka“, svaki modul ima detaljan sadržaj (priloge) koji s metodama i radnim listovima za vježbe ili obrascima za samoanalizu.



Predložak je kratak dokument od 3 – 5 stranica koji bi iskusnom učitelju trebao dati sve informacije koje bi on/ona trebao da odluči hoće li i kako koristiti druge materijale.

Svaki predložak prvo ima identificiranu ideju/cilj kao i ishode učenja. Nakon toga slijedi tablica koja prikazuje sve razvijene materijale. Kao primjer, možete prikazati tablicu za komplet dobrodošlice.

ELEMENT	CILJNA SKUPINA	VRSTA RESURSA	VRIJEME ZA RESURS	PODRUČJE
1.1 Kontrolna lista za voditelje škola	školski voditelji (uz podršku učitelja mentora)	kontrolni popis/popis	30 min za pregled ; (veoma različita implementacija)	Birokratsko/administrativno
1.2 Kontrolna lista za učitelje mentore	Učitelj mentor	kontrolni popis/popis	30 min za pregled ; (veoma različita implementacija)	Birokratsko/administrativno
1.3 Praktičan komplet dobrodošlice	učitelj mentor (također uključuje voditelja škole)	popis/primjer najbolje prakse	15 min za pregled ; (veoma različita implementacija)	Društveno/kulturno
1.4 Vodič za uspostavu odnosa učitelj mentor - učitelj početnik	Učitelj mentor	vodič	60 min za pregled ; 90 min za implementaciju zajedno s novim učiteljem	Društveno/kulturno Pedagoško/didaktičko
1.5 Plan stručne i društvene uključenosti učitelja početnika	Učitelj mentor (eventualno se konzultirati s novim učiteljem)	popis	45 min za pregled; primjenjivo s vodičem 1.4	Društveno/kulturno
1.6 Nadzorni ugovor	Učitelj mentor i novi učitelj	formalizirani sporazumni dokument	15 min za pregled; primjenjivo s vodičem 1.4	Birokratsko/administrativno



1.7 Zašto sam ovdje?	Novi učitelj (eventualno se konzultirati s učiteljem mentorom)	upitnik	60 min za pojedinačno korištenje; primjenjivo s vodičem 1.4	Pedagoško/didaktičko
-----------------------------	--	---------	---	----------------------

Nakon tablice, svi razvijeni materijali prikazani su u odlomku kako bi učitelj mentor mogao točno znati koji je sadržaj i priroda svakog od materijala. Nakon sadržaja, narativno je postavljen prijedlog za provedbu cijelog modula.



Sadržaj modula, ukratko predstavljen, je sljedeći:

MODUL 1 – KOMPLET DOBRODOŠLICE

Prvi modul pruža alate za voditelje škola, učitelje mentore i dobrodošlicu za učitelje početnike. Iako u ovom modulu postoji nekoliko kontrolnih popisa, oni su namijenjeni olakšavanju planiranja i upravljanja praćenjem, a ne kontroli. Najvažnija značajka ovog modula je izgradnja odnosa s ravnateljem škole, učiteljem mentorom i drugim suradnicima. Izrada profesionalnog plana, plana profesionalne i socijalne integracije učitelja početnika, načini pregovaranja između učitelja početnika i učitelja mentora te traženje odgovora na pitanje „Zašto sam ovdje?“, pomažu učitelju početniku pravilno shvatiti svoju ulogu, ne preuveličavajući očekivanja i ispravno procjenjujući svoj uspjeh.

MODUL 2 – IDENTIFICIRANJE MOTIVACIJE I PORIVA TE SAMOREFLEKSIJA

Cilj ovog modula je dvostruk. Prvo, predstaviti sve glavne profesionalne poticaje (motivacije) koji bi nekoga mogli navesti da nastavi karijeru učitelja, što dokazuje relevantna istraživačka literatura. Drugo, potaknuti učitelje početnike na razmišljanje o svojim odgovarajućim poticajima, na temelju ove prezentacije, i na izradu plana karijere kako bi održali visoku motivaciju za učiteljsko zanimanje u narednim godinama.

Modul uključuje popis kratkih videa drugih učitelja koji opisuju kada i zašto su odlučili postati učitelji, smjernice za razgovor između učitelja mentora i učitelja početnika, upitnik o čimbenicima koji utječu na odluku da postanu učitelji, motivacijske alate i popis ideja na temu kako ostati intrinzično motiviran.

MODUL 3 – RAZVOJ, PLANIRANJE I POSTAVLJANJE CILJEVA

Ovaj modul osmišljen je kao podrška učitelju početniku u njegovom stjecanju kompetencija koje će mu/joj omogućiti ispunjavanje profesionalnih ciljeva uz postupnu neovisnost i autonomiju. Preporučljivo je da mentor sam pregleda i ispuni predložene obrasce: Tematske cjeline iz uvodnih programa; Popis školskih aktivnosti koje će učitelj izvoditi; Plan rada.

MODUL 4 – AUTORITET I POVJERENJE U RAZREDU

Ovaj modul prvo uvodi kriterije autoriteta i povjerenja u razredu. Zatim iznosi prijedloge za raspravu koju će voditi učitelj mentor s učiteljem početnikom. Kao alati dodani su upitnik za učenike, samorefleksija za učitelja početnika te anketa o samopouzdanju i zadovoljstvu učitelja početnika.

MODUL 5 – PROBLEMI PRITISKA I STRESA

Modul se temelji na činjenici da je posao učitelja uvijek pod pritiskom i stresom. Učiteljeva je zadaća naučiti se nositi s pritiscima i preventivno se pripremiti. Modul prvo predstavlja koji je stres zanimljiv. Prati ga niz zanimljivih i ugodnih aktivnosti koje učitelj početnik i učitelj mentor mogu provoditi kao preventivnu mjeru za smanjenje stresa. Poželjno je da učitelj mentor prvo sam izvede aktivnosti, a tek onda ih predloži učitelju početniku.

U posebnom prilogu govori se i o istrošenosti, problemu s kojim se susreće sve više učitelja. Modul nudi i alate kao što su upitnik o stresu, dnevnik praćenja stresora, dnevnik zahvalnosti i obrazac za organizaciju rada. Postoje i alati za učitelje mentore i učitelje početnike koji služe za mjerenje njihove razine istrošenosti. Ukoliko je moguće, u provedbu ovog modula može se uključiti školski psiholog.

MODUL 6 – OSOBNI I PROFESIONALNI ŽIVOT



Ovaj modul ima za cilj ispitati utjecaj ravnoteže između poslovnog i privatnog života na rad učitelja. Modul nudi alate koji služe za razmišljanje o ravnoteži između posla i privatnog života od početka učiteljske karijere, uzimajući u obzir zadovoljstvo podučavanjem i kvalitetu osobnog života. Modul naglašava negativan utjecaj koji neuravnotežena učiteljska karijera ima na obiteljski život (stres, fizički problemi, problemi u odnosima, neetičko ponašanje, obiteljski problemi, slabiji uspjeh). Modul ima za cilj pomoći učiteljima početnicima naučiti kako pravilno raspolagati svojim vremenom i biti učinkovitiji u svom radu te tako postići bolje rezultate. To se postiže postavljanjem prioriteta, postavljanjem točnih i ostvarivih ciljeva te boljom komunikacijom sa suradnicima.

MODUL 7 - STILOVI PODUČAVANJA, KORIŠTENJE IKT-a, KORIŠTENJE/RAZVOJ POMOĆNIH MATERIJALA U NASTAVI I RAZLIČITI PRISTUPI NASTAVI U OKVIRU SPECIJALIZIRANE PEDAGOGIJE

Ovaj modul ima za cilj istražiti korištenje i razvoj IKT alata u nastavi i različite pristupe nastavi. Modul pruža mentoru obilje korisnog materijala i pristupa koji će koristiti učitelju početniku u interakciji s učenicima (i s mentorom također). Modul pruža učitelju početniku metode implementacije i praktične pristupe, pristup predlošcima i vodičima, načine rješavanja problema pri korištenju IKT alata, integraciju novih metoda podučavanja s tradicionalnima, primjere dobre prakse, online alate za interaktivno učenje, komunikaciju, stvaranje sadržaja itd.

MODUL 8 - MOGUĆNOSTI OSPOSOBLJAVANJA (MOGUĆNOSTI ZA KONTINUIRANO OSPOSOBLJAVANJE I USAVRŠAVANJE)

Modul pruža učiteljima početnicima čvrste temelje na kojima mogu graditi svoj kontinuirani profesionalni razvoj. Modul nudi učiteljima konkretne korake i smjernice koje pokrivaju i vanjske/administrativne zahtjeve vezane za njihov napredak i unutarnje/psihološke poticaje koje mogu koristiti pojedinačno ili u suradnji s drugim učiteljima kako bi postavili realne ciljeve koje svaki učitelj može slijediti. Osim toga, jedan od ciljeva je pokazati učiteljima kako imaju mogućnosti usavršavanja u različitim pedagoškim vještinama na razini EU.

Alati uključuju upitnik za samorefleksiju o napredovanju u karijeri učitelja početnika i popis za provjeru napretka. Alat može koristiti učitelj početnik samostalno. U važnim fazama njihove karijere oni služe kao podsjetnici i alati za samovrednovanje i kao osnova za razgovor o njihovoj karijeri s učiteljima mentorima i suradnicima.

Modul sadrži korisne smjernice za učitelja mentora: Odluke o karijeri, primjere planiranja, iskustva učitelja, teme i pitanja za usmjeravanje rasprave s učiteljem početnikom.

MODUL 9 – UPRAVLJANJE RAZREDOM I USPOSTAVA DISCIPLINE

Ovaj modul nudi smjernice o nošenju s pravilima i situacijama u školskom okruženju učiteljima početnicima. Opremljen je primjerima kako upravljati psihološkim i didaktičkim karakteristikama razreda. U tu svrhu date su i smjernice za izvannastavne aktivnosti. Modul se sastoji od četiri makro poglavlja. Prvo definira obilježja i provedbu razrednih pravila, s naglaskom na korektivne mjere za loše ponašanje. Drugo definira postupke u učionici. Posljednja dva sadrže obrazac za samovrednovanje (za mentora i učitelja početnika) i evidenciju o vođenju razreda (za mentora).

MODUL 10 - RAD SA RAZLIČITIM UČENICIMA (UČENICI S RAZLIČITIM POTREBAMA)

Ovaj modul pomaže učiteljima početnicima pri upoznavanju s glavnim kategorijama učenika s različitim potrebama i pruža im niz praktičnih pristupa za učinkovito odgovaranje na njihove potrebe. Modul nudi upitnik



za samorefleksiju o različitosti, alat za prepoznavanje različitih tipova iskusnih učitelja i smjernice za razgovor s mentorom.

MODUL 11 – OCJENJIVANJE I PRUŽANJE POVRATNIH INFORMACIJA

Ocjenjivanje i pružanje povratne informacije dvije su ključne komponente nastave. Ocjenjivanje se mora promatrati kao kontinuirano i ugrađeno u napredak koji učenici postižu u učionici dan za danom. U tu svrhu, dobra povratna informacija o svim onim aktivnostima koje učenici rade neophodna je za dobar napredak i uspjeh u školi.

Ovaj modul pomaže učiteljima početnicima naučiti kako ocjenjivati i pružati povratne informacije učenicima. Modul pomaže učitelju mentoru pri odabiru načina kako pružiti povratnu informaciju učitelju početniku.

MODUL 12 – RAD S RODITELJIMA

Ovaj modul pomaže pripremiti učitelja početnika za optimalnu interakciju s roditeljima i zakonskim skrbnicima učenika. Ovaj modul ima za cilj osvježiti pedagoške, metodološke i društvene strategije koje bi mogle biti zanemarene u početnoj obuci učitelja, kao i ponuditi konkretne alate koje učitelj može koristiti za bolje povezivanje s roditeljima i/ili s njima.

Modul nudi propise i primjere dobre prakse u radu s roditeljima. To uključuje učinkovitu i profesionalnu komunikaciju s roditeljima, razvijanje vlastitog stila rada s roditeljima i razvijanje pozitivnog odnosa s njima, prijedloge za organizaciju susreta s roditeljima, prijedloge za reagiranje na različite situacije i zahtjeve roditelja te primjere planiranja zajedničkih aktivnosti s roditeljima i njihovom djecom.

U ovom modulu vrlo je važan učitelj mentor koji prenosi svoje iskustvo rada s roditeljima. Učitelj mentor treba podržati učitelja početnika i pomoći mu/joj da razvije te vještine.

Modul nudi teoretski prikaz različitih tipova/profila roditelja i kako s njima raditi. Predstavlja različite reakcije i mentalne scenarije s kojima se učitelj početnik može susresti u radu s roditeljima.

U ovom modulu učitelj mentor ima radni list u koji zapisuje iskustva, dobre prakse, pravila i propise. Modul vodi pitanja, probleme i relevantne teme, kao i strukturu za razgovor koju učitelj mentor može koristiti kako bi olakšao pristup temi. Dio dokumenta bavi se i administrativno-pravnim okvirom interakcije/odnosa učitelja i roditelja, ističući učiteljske obveze, ali i često zanemarena, i stoga ključna za spomenuti, prava učitelja u zakonodavnom okviru koji ih pomaže zaštititi.

Priručnik za roditeljske sastanke - zbirka je meko povezanih predložaka koji uključuju alate, taktike i psihološke/sociološke strategije za upravljanje različitim vrstama formalne komunikacije učitelja i roditelja, grupnog rada, prezentacija u razredu i individualnih razgovora o djeci.

MODUL 13 - RAD S DRUGIM (LOKALNIM) SUDIONICIMA

Cilj ovog modula je pružiti učiteljima početnicima uvodne informacije o prepoznavanju ključnih sudionika u školskom okruženju i važnosti rada s tim sudionicima. Nudi kriterije za utvrđivanje tko su važni sudionici s kojima se može stvarati vrijednost u obrazovnom sustavu. Također predstavlja dobre prakse koje se ističu u suradnji



više sudionika u školskom obrazovnom sustavu. Modul također uključuje popis lokalnih sudionika u školskom okruženju i popis svih relevantnih sudionika u obrazovnom sustavu.

Vodič za predstavljanje suradnje s lokalnim sudionicima ili alat za pomoć iskusnom učitelju u pripremi prezentacije za nacionalni kvalifikacijski okvir, osiguran je za učitelja mentora.

MODUL 14 - ADMINISTRATIVNE I TEHNIČKE OBVEZE, EUROPSKI OKVIR ZA SURADNJU U PODRUČJU OBRAZOVANJA I DISEMINACIJSKE AKTIVNOSTI UNUTAR UČITELJSKE PROFESIJE

Cilj modula je ojačati sposobnost učitelja početnika u nošenju s administrativnim zahtjevima i potrebnom birokratskom dokumentacijom te otvoriti širi pogled na međunarodno obrazovno okruženje. Kroz ovaj modul učitelj početnik se suočava s administrativnim poslovima škole, vođenjem školske dokumentacije, obrazovnim okruženjem svoje profesije, pisanjem i provedbom obrazovnih projekata te mogućnostima i prilikama umrežavanja s kolegama diljem Europe te mogućnostima širenja svojih aktivnosti na školskoj-lokalnoj-nacionalnoj razini.

Modul uključuje kontrolni popis izvješća (i drugih dokumenata koje treba pripremiti učitelj, vodič za postavljanje i predstavljanje repozitorija), uvod u međunarodno okruženje (uključujući programe Erasmus+, KA1 i KA2, eTwinning mrežu), popis organizacija koje rade sa školom, primjere dobre prakse, podatke, vodič za primjenu, predložak za planiranje međunarodnog projekta s popisom za provjeru, interaktivni alat koji kombinira dijaloške okvire sa strukturom dijagrama toka, vodeći učitelje kroz logičan, jednostavan za praćenje, put svih koraka u planiranju i prijavi projekta. Predložak slijedi pristup odozdo prema gore i pomaže učiteljima razviti projektnu ideju od apstraktnog pitanja/problema/cilja do konkretnih akcija i projektnih aktivnosti.

IZVORI



Alderman, M. K. (1990, September). *Motivation for at-risk students. Educational Leadership*, 48, 27-29.

Allen, D. W. (1967). *Microteaching. A description. San Francisco: Stanford University Press*

Azevedo, J. (2003). *Cartas aos directores das escolas. Porto: Asa.*

Barnett, B. G. et al. 2004. *Reflective practice: The cornerstone for school improvement. Hawker Brownlow Education.*

Brueggeman, Amanda (2022). *Student-Centered Mentoring. Keeping Students at the Heart of New Teachers' Learning. California: Corwin.*

Campus Compact. (1994, March). *Resource manual for campus-based youth mentoring programs.* (Available from Campus Compact, P.O. Box 1975, Brown University, Providence, Rhode Island 02912, (401) 863-1119. Please make checks payable to "The Education Commission of the States")

Carrington, Jody (2019). *Kids these days. A game plan for (re)connecting with those we teach, lead, & love. Altona: FriesenPress.*

Coppock, M. L. (1995, April). *Mentoring at-risk Hispanic students in self-esteem, academic growth, and citizenship awareness. Equity & Excellence in Education*, 28, 36-43.

Cunha, P. O. (1996). *Ética e educação. Lisboa: Universidade Católica.*

Dorrell, L. D. (1989, January). *At-risk students need our commitment. NASSP Bulletin*, 73, 81-82.

Dubois, D. L., & Neville, H. A. (1997). *Youth mentoring: Investigation of relationship characteristics and perceived benefits. Journal of Community Psychology*, 25, 227-234.

Goodson, I. (2001). *Conhecimento e vida profissional. Estudos sobre educação e mudança. Porto: Porto Editora.*

Hadley, Wynton H., & Hadley, R. T. (1991, Summer). *Motivational strategies for at risk students. Education*, 111, 573-575.

Holland, S. H. (1996, Summer). *PROJECT 2000: An educational mentoring and academic support model for inner-city African American boys. Journal of Negro Education*, 65, 315-321.

Ion, G. & Brown, C. (2020). "Networks between schools for educational improvement: what practices are the most effective?". *What works in education?*, 19. Barcelona: Ivalua/Fundació Jaume Bofill.

Isidori, E. 2003. *La formazione degli insegnanti principianti. Problemi e strategie. Perugia: Morlacchi Editore*

Lieberman, A. (1994). *Teacher development: commitment and challenge* Em P. Grimmett e J. Neufeld (Eds.), *Teacher development and struggle for authenticity: professional growth and restructuring in the context of change*. New York: Teachers College Press.

Maia, C. F. (2011). *Elementos de ética e deontologia profissional* (3.9 ed.). Chaves: SNPL.

Minor, C. (2019). *We Got This: Equity, Access, and the Quest to Be Who Our Students Need Us to Be*. Heinemann Educational Books: November 2018.

Nóvoa, A. (2009). *Para uma formação de professores construída dentro da profissão*. Revista Educacion, 350, 203-218. Consultado em 2022, setembro, 29, em: http://www.ince.mec.es/revistaeducacion/re350/re350_09por.pdf

OECD (2018). "Responsive School Systems: Connecting Facilities, Sectors and Programmes for Student Success", *OECD Reviews of School Resources*. Paris: OECD Publishing.

OECD, Teachers Ready Platform. *Case study: Professional learning communities and master teacher networks: Building collective responsibility for the profession and for supporting new teachers*. [[link](#)]

Pedone, F. and Ferrara, G. (2014). La formazione iniziale degli insegnanti attraverso la pratica del microteaching. In *Italian Journal of Educational Research*, (13), 85-98.

Peterson, R. W. (1989, August). *Mentor teacher handbook [8 sections]*. Available online: <http://www.gse.uci.edu/doehome/edresource/publications/mentorteacher/contents.html>

Portner, H. (2008). *Mentoring new teachers*. California: Corwin press.

Révai, Nóra (2020). "What difference do networks make to teachers' knowledge? Literature review and case descriptions". *OECD Education Working Papers*, 215. Paris: OECD Publishing.

Schulman, L. 2003. *No Drive-by Teachers*. Carnegie foundation archive.

Seiça, A. B. (2003). *A docência como praxis ética e deontológica*. Um estudo empírico. Lisboa: Departamento de Educação Básica.

Sliwka, A. (2003). "Networking for Educational Innovation: A Comparative Analysis", In OECD (Hrsg.), *Networks of Innovation - Towards New Models for Managing Schools and Systems*, pp. 49-65. Paris: OECD Publishing.

Sparks, W. G. (1993, February). *Promoting self-responsibility and decision making with at-risk students*. *Journal of Physical Education and Recreational Development*, 62, 74-78.

Stone, Douglas in Sheila Heen (2014). *Thanks for the feedback: The science and art of receiving feedback well*. Penguin Group.

Sweeney, Diane in Leanna Harris (2020). *The essential guide to student-centered coaching: What every K-12 coach and school leader needs to know*. Corwin.



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



The Education State (2019). *Mentoring Capability Framework*. State of Victoria: Department of Education and Training.

Turner, S., & Scherman, A. (1996, Winter). *Big brothers: Impact on little brothers' self-concepts and behaviors*. *Adolescence*, 31, 875-881.

Volusia County School Board. (1993). *VIPS youth motivator handbook*. (Available from Volusia County Schools, P.O. Box 2410, Daytona Beach, Florida 32115-2410).

Online izvori

Allen, Brian and *etal* in Siguccs Mentor Guide. <https://www.educause.edu/-/media/files/wiki-import/2014infosecurityguide/mentoring-toolkit/siguccsmentorguidepdf> (retrieved Sep 27, 2022).

Teaching degree in Professional Networking in Teaching. <https://www.teachingdegree.org/resources/professional-networking/> (retrieved Aug 8, 2022).

Cherry, Kendra (2020). What is negativity bias? From <https://www.verywellmind.com/negative-bias-4589618> (retrieved Jun 9, 2022).

European project . www.unigrowthminds.eu

García, Emma in Elaine Weiss (2019). *U.S. schools struggle to hire and retain teachers. The second report in 'The Perfect Storm in the Teacher Labor Market' series*. 16. April. <https://www.epi.org/publication/u-s-schools-struggle-to-hire-and-retain-teachers-the-second-report-in-the-perfect-storm-in-the-teacher-labor-market-series/> (retrieved Jun 1, 2022).

McKinley, Dianne in The Importance of Mentoring New Teachers. <https://incompassinged.com/2017/07/14/the-importance-of-mentoring-new-teachers/> (retrieved Jun 8, 2022)

Global level (Common European Principles for Teacher Competences and Qualifications, 2010). <https://www.cedefop.europa.eu/en/news-and-press/news/common-european-principles-teacher-competences-and-qualifications> (retrieved May 25, 2021).

Comparative report (2021), Comparative report. https://empowering-teachers.eu/wp-content/uploads/2022/07/LOOP_WP1_D1.6-Comparative-Report_Final.pdf (retrieved Jun 8, 2022).

Official Journal of the European Union, 2020/C 193/04, 9 June 2020.

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XG0609\(04\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XG0609(04)) (retrieved Jun 9, 2022).

INOVA+

INOVA + Innovation Services SA

 **Direção - Geral da
Administração Escolar**

Ministry of Education and
Science of Portugal

 REPUBLIC OF SLOVENIA
MINISTRY OF EDUCATION

Ministry of Education, Republic of
Slovenia

 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Institutouto Ekpedeftikis Politikis (Insti-
tute of Educational Policy)



Casa do Professor

 INSTITUTO DE
EDUCAÇÃO
ULISBOA

Institute of Education of the
University of Lisbon

 Univerza v Ljubljani

University of Ljubljana

 ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
UNIVERSITY of the PELOPONNESE

University of Peloponnese

 idec

IDEC SA

 UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL
DE CATALUNYA

Fundación Universitaria Balmes

 PetitPhilosophy

Association Petit Philosophy

 UNIVERSITÀ
LUM
Jean Monnet

Libera Università del
Mediterraneo Jean Monnet

LOOP

EMPOWERING TEACHERS PERSONAL, PROFESSIONAL AND SOCIAL

CONTINUOUS DEVELOPMENT THROUGH INNOVATIVE PEER - INDUCTION PROGRAMMES

<https://empowering-teachers.eu/>